

Lärarförbundet

Christer Romilsson

LÄRARFÖRBUNDET	
Ink. 1995 01- 17	
Direktör	Sekr
98:0678	335
Handläggare	
P. Björndal	

FSI iulm H

Som alla vet har samhället förändrats och det i många avseenden till det sämre. Våldet sprider sig ner i åldrarna och har blivit allt grövre. Oftast är det unga pojkar, som står för våld och skadegörelse.

Äntligen börjar man ana orsaken till den brutalitet, som omger oss. Pojkarna saknar i många fall en fadersgestalt och som lärare har jag upplevt det på grundskolans mellenstadium. Särskilt märkbart blev det när jag fick en tjänst i Husby, norr om Stockholm, i början av 70-talet. Man flyttade in i det nybyggda området och det nya samhället började ta form. Många som kom dit var ensamma mödrar, som ville börja ett nytt och som man trodde bättre liv. Alla förvärvsarbetade och lämnade sina barn till dagis, skola och "fritis", där det för det mesta var kvinnor som arbetade och satte sin prägel på verksamheten.

Många ensamma mödrar krävde att få en manlig lärare, när barnen skulle börja på mellenstadiet, eftersom de förstod att barnen och speciellt pojkarna behövde en man att se upp till. Som ensam man på skolan och som tillsynslärare fick jag ofta försöka lösa sociala problem.

Det dröjde inte många år förrän problemen började visa sig i samhället med gäng som drog fram med våld och skadegörelse. Husby fick ett dåligt rykte och de som kunde flyttade därifrån.

Vad är då orsaken till allt detta elände? Jag håller med den danske läraren och författaren Bertill Nordahl (se bif. artikel) när han säger att pojkarna varit undertryckta och understimulerade i skolan och att det beror på den kvinnliga dominansen. Då inställer sig frågan. Varför är det så och varför är det inte fler män, som söker sig till läraryrket? Precis som i Danmark är det lönesättningen som är den bidragande orsaken och lärarfacket har alltså misslyckats med att återge läraryrket den status det hade i gamla tider. Då var det fint att vara lärare! Att bli betraktad som en "kastrerad hängpick" gör att det är få män som söker sig till lärarutbildning.

Jag upplever mig själv inte som en sådan utan som reservofficer och lärare har jag försökt undervisa med en fast och rättvis hand och med humor. Detta har, vad jag förstått, uppskattats av både elever och föräldrar.

Som ni förstår bär, i många avseenden, lärarfacket skulden till mycket av det våld och elände som omger oss i samhället. Man skulle ha fört en betydligt hårdare lönepolitik.

Jag är glad över att jag snart kan lämna skolan och bli en glad pensiomär.

Vad har Lärarförbundet att säga till sitt försvar?

Med vänliga hälsningar

Kvinnliga värderingar styr skolan

Dansk forskare vänder upp och ned på teorier om orsaker till pojkars bus

Av ELISABETH SJÖKVIST

ÅRHUS. Varför är det i allmänhet pojkar som bråkar och är störande i skolan, medan flickorna gör som fröken säger och betraktas som lugna och tysta?

– Det beror på att skolan är en kvinnovärld. Det finns inget utrymme för pojkarna och deras behov av maskulina värden. Därför protesterar de, säger Bertill Nordahl, dansk författare, könsrollsdebattör och före detta lärare.

En stor del av debatten om skolan har handlat om flickornas situation, att flickorna kommer i skymundan av pojkarna. Men inte mycket har sagts om pojkarnas situation, menar Bertill Nordahl.

Därför har han vänt på begreppen och skrivit en de-

battbok om hur det är att vara pojke i skolan, en bok som gavs ut i Danmark i våras och nyss kommit ut i Sverige. I Danmark orsakade "Hankön i skolan" en livlig debatt och det är kanske inte så konstigt.

Förlängning

Påstår man att skolan egentligen är en förlängning av hemmet; där enbart kvinnliga värderingar och normer gäller; där pojkarnas könsidentitet sätts i gungning och de varken känner sig välkomna eller accepterade; där de få manliga lärare som finns antingen flyr eller förvandlas till "kasttrade hängpickar" (jo, han skriver så); att pojkarna i realiteten är fångna i ett matriarkat, ett kvinnligt universum, då får man räkna med att bli ifrågasatt.

– Det har varit tabu att diskutera att även kvinnlig-

het och kvinnodominans kan vara problematiskt. I alla fall bland fundamentalistiska feminister här i Danmark. I 30 år har man sagt att flickor är undertryckta i skolan. Att jag säger att också pojkar är undertryckta upplevs provocerande. Varken pojkar eller flickor kan utvecklas till fullo i skolan i dag, säger Bertill Nordahl.

72 procent av lärarna i den svenska grundskolan är kvinnor. Läger man till dagis och fritis handlar det om 90 procent. Det ser likadant ut i Danmark. Detta är grunden till att hela skolan vilar på kvinnliga värderingar, menar Bertill Nordahl.

Men rektorer, skolchefer, skoldirektörer är nästan alltid män. Det är ju dessa som har makten över skolan, invänder jag.

– Männen har den formella makten i skolan, kvinnor den

reella just på grund av att de är fler. Makten ligger i stilen. Jag menar inte att det är något fel på kvinnliga värderingar. Men när ett kön fyller hela rummet blir det demoniserat.

Bertill Nordahl menar att det är många fler pojkar än flickor som känner sig mindre tillfreds i skolan. Det är därför mest pojkar upplevs som stökiga, bråkiga och på olika sätt dominerande i klassrummet.

– Vilka är det som har svårigheter i skolan? Vilka hittar man i läsklasser och vilka hittar man i den grupp som aldrig lär sig skriva och läsa? Jo, det är 80 procent pojkar. Av det skulle man kunna tro att pojkar är dummare än flickor.

Men så är det inte. Pojkarna gör bara uppror mot det kvinnliga sättet att tänka,

handla, agera och undervisa på, hävdar han.

Jag ber honom exemplifiera och han börjar rabbla: Att kvinnliga lärare är kontrollerande, att detaljer är viktiga, att det ska vara lugnt och disciplinerat i klassen, att det ska vara precist och korrekt, att man alltid ska följa den plan man lagt fast. Medan pojkar behöver få vara fysiska, undersökande, okontrollerade, kroppsligt aktiva.

Det låter väl enkelt och generaliserande.

– Visst, jag pratar generellt. Min uppgift är inte att överbevisa, utan att få lärarna uppmärksamma på att inte bara se på barnen som elever, utan som kön, som pojkar och flickor som behöver olika saker. Det är varken pojkarna eller flickorna det är fel på, utan skolan.

I boken ägnar Bertill Nor-

dahl även frågan om frånvarande pappor stor uppmärksamhet; och anknyter på ett mycket påtagligt sätt till höstens debatt i Sverige om manliga förebilder.

Förebilder

Kombinationen allt fler pojkar utan närvarande pappa och kvinnodominansen på dagis, fritis och i skolan är förödande, anser han, och ett av de allvarligaste samhällsproblem som finns i dag. I praktiken handlar det om att många pojkar växer upp nästan helt utan män att ty sig till och därmed får de en svag könsidentitet.

– Pojkarna letar efter fadersfigurer och maskulina värderingar och hittar dem i filmer och på TV. Jag har mött 5-6-åriga pojkar som på allvar trott att män kan flyga som Stålmannen. Det vi sett

hittills i form av våld och mord begångna av pojkar är bara toppen av ett isberg.

I femton år arbetade Bertill Nordahl själv som lärare och under den tiden utvecklades hans tankegångar. Sedan några år bor han på ön Samsø mellan Jylland och Fyn och är författare på heltid. Han har skrivit ett 30-tal böcker, alla om pojkar. Han reser runt i hela Danmark och håller föredrag om könsroller – både i samhället i stort och i skolan.

Helst skulle Bertill Nordahl vilja se betydligt fler manliga lärare i skolan. Men det tror han inte på av det krassa enkla skälet att läraryrket är så dåligt betalt. I stället får man hitta på andra sätt att balansera manligt och kvinnligt i skolan, vilket boken också handlar om. □

Tack för ditt brev. Jag håller helt med dig om att bristen på manliga förebilder i barnens värld är ett stort problem. Säkert finns det med som en av flera orsaker till det grövre ungdomsvåldet.

Läraryrkets "feminisering" är också av andra skäl en viktig fråga för oss att angripa. Det låga löneläget har som du säger minskat andelen manliga lärare men omvänt är det också en följd av att män i hög grad valt bort läraryrket under senare år.

Som du vet har vi inte varit överksamma i lönekampen det senaste årtiondet. Trots strejker, varsel och "samverkan" som 1989-90, då en kraftig förbättring skedde för de äldre lärarna i grund- och gymnasieskolan, har vårt löneläge jämfört med de privatanställda försämrats. Problemet är löneglidningen och att marknaden slagit ut en mer balanserad lönepolitik.

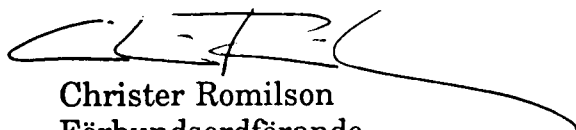
Under 80-talet bestod 70% av de privatanställdas lönehöjningar av löneglidning vid sidan av träffade avtal. Även om våra avtal var lite bättre än de privata tjänstemännens och även om vi delvis lyckades kompensera oss i efterhand kom vi totalt sett sämre ut.

Nu kräver vi i vårt nya lönepolitiska program en kraftig uppvärdering. Vi måste fortsätta att slåss för vad vi vet är riktigt. Samtidigt finns stora svårigheter kvar. Ett högt vinstläge i industrin ger ökat löneutrymme. Samtidigt dras svångremmen hårdare åt på kommunerna och staten.

Vi får väl i ditt fall glädja oss åt att slutlönehöjningarna i 90-talets början ger ordentliga resultat på pensionerna för dem som snart pensioneras.

Med vänliga hälsningar

LÄRARFÖRBUNDET

Christer Romilson
Förbundsordförande

PS. Medsänder det förslag till lönepolitiskt program som vi förelade vårt representantskap i december. Det är nästan identiskt med vad som sedan antogs. Vi har ännu inte hunnit trycka upp programmet i dess slutliga utformning. DS